

19.05.2022

Høringsinnspill til behandling av revidert budsjett 2022 til finans

Sabima savner satsing på naturmangfold i revidert budsjett. Vi vil bemerke spesielt to kutt som er negative for naturmangfoldet og oppfordrer Stortinget til å reversere.

Reversere kutt i skogvern og øke skogvernet Kap. 1420, post 35 Statlige erverv, skogvern, kan overføres

En kraftig opptrapping av bevilgningene til skogvernet er det som må til, for at vi skal nå 10 prosent innen 2030. Dersom vi ikke verner skog, kan det vesle vi har igjen av den biologisk mest verdifulle skogen bli hogd før vi rekker å verne den. Flere arter kan dø ut eller forbli eller bli rødlistet. Det framstår for alle som svært merkelig for både regjeringen og SV om budsjettavtalen fra november brytes etter mindre enn et halvt år.

Faglige anbefalinger er klare på at skogvernet må økes vesentlig for å bidra til å stanse tapet av biomangfold, og det haster før den mest verneverdige skogen blir hogd. En rapport fra NIBIO har beregnet at all skog som ikke er vernet eller avsatt som nøkkelbiotoper vil være flatehogd i løpet av 50 år. Den lettest tilgjengelige og rike gammelskogen i lavlandet, der vernebehovet er størst, vil forsvinne først. Dersom vi fortsetter å verne skog tilsvarende tempoet foreslått i forrige statsbudsjett, ville det ta nesten 25 år å nå Stortingets mål om å verne 10 prosent av skogen. Målet må være at Stortingets mål om 10 prosent skogvern nås innen 2030.

Da må bevilgningen over et par år opp i en milliard i året. Det bør være forutsigbarhet i skogvernbevilgningene slik at skogeiere som frivillig vil verne skog får en rask og rettferdig erstatning, og slik at relevante fag- og forvaltningsmiljøer settes i stand til å yte sine bidrag. Skogeierorganisasjonen NORSKOG understreket i sin kommentar til budsjettforslaget for 2022 fremlagt av Solberg-regjeringen at den lave bevilgningen er et problem fordi mange frivillig foreslåtte og godkjente skogvernområder står i kø, og grunneierne må vente frustrerende lenge på å få erstatning. Det har hopet seg opp med aktuelle områder for vern, og det er et godt tilfang av områder også utover de som er klargjort, så forvaltningen vil uten problemer kunne bruke drøyt 700 millioner i 2023, på vei mot målet om en årlig skogvernmilliard. Dette krever kapasitetsbygging hos både Miljødirektoratet, Statsforvalterembetene og skognæringen, som vi foreslår å sette av 4 millioner til.

Reversere kutt til restaurering av natur, og øke det. Kap 1420, post 38 Restaurering av myr og annen våtmark, kan overføres

Det er svært bekymringsverdig at regjeringen velger å kutte *sin egen ferske satsing* på restaurering med 20 millioner. Det er jo tvert om behov for å øke budsjettene betydelig om vi skal være i nærheten av å nå målet om 15 prosent restaurert natur innen 2025.

Vi er inne i det FN har utpekt til tiåret for restaurering av natur, og Hurdalsplattformen sier at “tap av sårbar natur skal forebygges og repareres”. Da Stortinget behandlet nasjonal handlingsplan for naturmangfold i 2016, ble det i vedtak 669 besluttet at vi skal restaurere 15 prosent av de forringede økosystemene innen 2025. Nå er det seks år siden Stortingets vedtak fra mai 2016, men fremdeles foreligger ingen samlet oversikt eller kostnadsestimat over restaureringsbehov i norsk natur. Derfor har Sabima regnet på det selv og kommet frem til at minst 120.000 kvadratkilometer norsk natur er forringet, og at det med dagens restaureringstempo kan ta hundrevis av år å få tilbake de 15 prosentene med ødelagt natur vi har sagt vi skal tilbakeføre. Sabima beskriver metoder og anslår kostnader for å nå målet vedtatt av Stortinget til i overkant av 50 milliarder kroner:

- 17 milliarder kroner for forringet natur på land
- nesten 27 milliarder for utvalgt forringet natur i sjø
- størrelsesorden 7,5 milliarder for å fjerne fremmede arter

Dette er selvfølgelig store beløp, men Det internasjonale Naturpanelet (IPBES) sier restaurering gir igjen 10 ganger beløpet som investeres i form av forbedrede økosystemtjenester som økt karbonlagring, dempet flom, styrket pollinering, større fiskebestander og styrket folkehelse. Britiske studier viser at den samfunnsøkonomiske gevinsten, for eksempel i form av økt karbonlagring i restaurert myr, øker hvis vi gjør investeringene nå i stedet for å utsette dem.

Restaurering av natur kan i en del tilfeller kreve store enkeltinvesteringer med lang planleggingshorisont. For å kunne planlegge og gjennomføre store prosjekter med sikkerhet for finansiering over flere år, mener Sabima vi trenger et restaureringsfond og foreslår at det settes av 300 millioner til dette i 2023. Det må samtidig lages retningslinjer for hvordan fondet skal brukes.

Naturstrategi for våtmark Myr og våtmark demper flom, lagrer karbon, er levestedet til et stort og spesialisert mangfold av arter og gir trekkfugler et sted å raste. Minst en tredjedel av all myr under skoggrensa i Norge er ødelagt, og fortsatt ødelegges store arealer med myr årlig, blant annet til veier, hyttebyer, drenering for utbygging, jordbruk og skogbruk og utvinning av torv til hagejord. Regjeringens mål for tilstanden i økosystemet våtmark er å: «(1) bremse dagens nedbyggingstakt for våtmark, og (2) forbedre den økologiske tilstanden i våtmark». Sabima mener at de to viktigste tiltakene i naturstrategien må være å finne de mest effektive juridiske virkemidlene for å stanse ødeleggelse av våtmark, og intensivere restaureringen av ødelagt våtmark.

Regjeringen bør utarbeide en tiltaksplan for å få en sterk gjennomføring av naturstrategi for våtmark.

Innen sterkere virkemidler er på plass, må bruk av dagens virkemidler forsterkes:

- Regjeringens naturstrategi for våtmark sier å verne våtmarksområde som ledd i arbeidet med «bevaring av verdifull natur». Det må snarlig igangsettes økt vern, og verneplanen i Finnmark må gjennomføres.
- Som en oppfølging av «Plan for restaurering av våtmark i Norge 2021-2025», og for å følge opp Hurdalsplattformens ambisjon om å øke den naturlige karbonlagringen i norsk natur, må derfor restaureringen av disse supersystemene trappes opp; se kapitlet om restaurering.
- Vi trenger en tilskuddsordning med formål å øke bevisstheten hos forbrukere om bruk av torvfri jord for å nå målsetningen om utfasing av torv. Vi ønsker mer statlig støtte til forskning på og utvikling av alternativer til torv, gjerne i samarbeid med andre europeiske land fordi behovet for alternativer til torv er stort i Europa.

Forslag:

- Stortinget ber regjeringen utarbeide en forpliktende, tverrsektoriell plan for hvordan målet om å restaurere 15 prosent av forringet økosystem kan oppnås innen rimelig tid.

- Stortinget ber regjeringen opprette et restaureringsfond for å kunne planlegge og gjennomføre store prosjekter med sikkerhet for finansiering over flere år

- Stortinget ber regjeringen utarbeide en tiltaksplan som oppfølging av regjeringens naturstrategi for våtmark

